СОСТОЈБА СО ГРИП ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА,
СЕЗОНА 2023/2024
(7-ма недела, до 18.02.2024)

Неделни податоци (рутински надзор над грип/ИЛИ)

Во текот на **7-ма недела** од 2024 година (12-18.02.2024), во Република Северна Македонија се пријавени **1.384 (I=75,4/100.000)** случаи на групни пријави за заболени од грип/заболувања слични на грип (ИЛИ), 26,2% помалку во споредба со претходната недела (n=1.875).

Бројот на пријавени лица оваа недела споредено со 7-ма недела од минатата сезона (n=805) е зголемен за 1,7 пати, а во споредба со бројот за 7-ма недела од типичната епидемиска крива (моделирана од последните 13 сезони) (n=2.752), намален е за 49,7% *(Графикон 1)*.

Во текот на 7-ма извештајна недела, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ, пристигнаа 32 материјали од рутинскиот надзор за лабораториско тестирање, паралелно тестирани за грип и КОВИД-19 (SARS-CoV-2). Притоа, детектирани се 3 позитивни случаи на Influenza: 2 Influenza A(H1)pdm09 и 1 Influenza A(H3). Регистрирани се два пациенти со SARS-CoV-2.

Пријавената инциденца е над неделната граница на сезонската активност на вирусот на грип (I=30,06/100.000), во рамките на ниска активност *(Графикон 1)*.

Графикон 1. *Нивоа на интензитет и неделна дистрибуција на заболените од грип/заболувања слични на грип според очекувана епидемиска крива 2010-2023, сезона 2022/2023 и сезона 2023/2024*

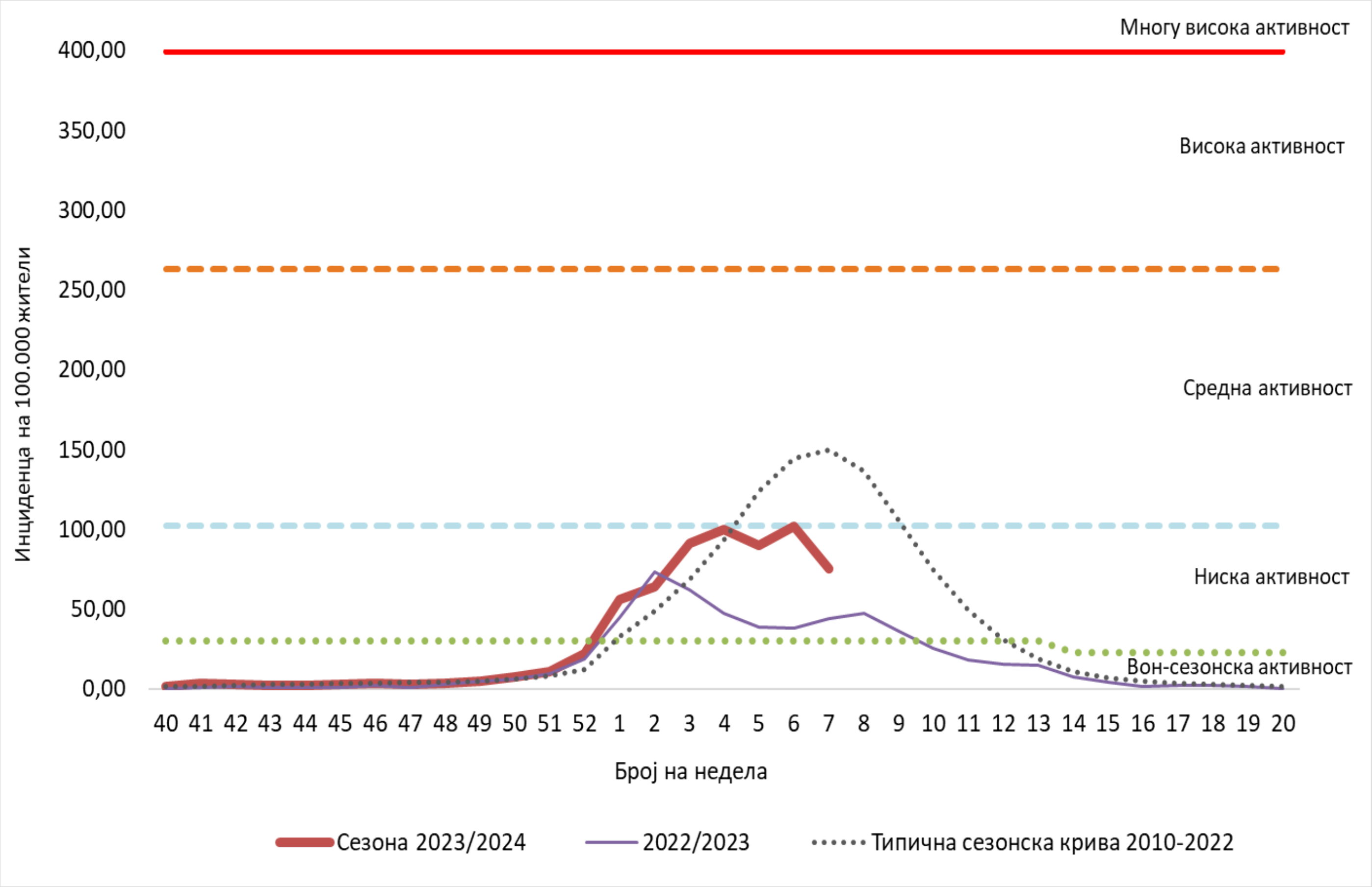

Во однос на возрасната дистрибуција, 781 лице се на возраст од 15-64 години, 341 кај деца на возраст од 5-14 години, 143 кај лица на возраст над 65 години и 119 се регистрирани кај деца на возраст од 0-4 години. Највисока инциденца (158,7/100.000) се регистрира кај децата на возраст од 5-14 години.

Заболените се пријавени од 30 ЦЈЗ/ПЕ, во Кавадарци – 302, Струмица – 177, Скопје - 151, а во останатите, бројот на пријавени е ≤100.

Во 9 извештајни единици кои пријавија случаи во текот на оваа недела се регистрира многу ниска, во 11 сезонска, во 5 средна, во 3 (Дебар, Крушево, Кратово) – висока и во 2 (Кавадарци, Ресен) – многу висока активност на вирусот на грип *(Картограм 1)*.

<u>Картограм 1.</u> *Ниво на активност на грип според инциденца на 100.000 жители, 7 недела 2024*

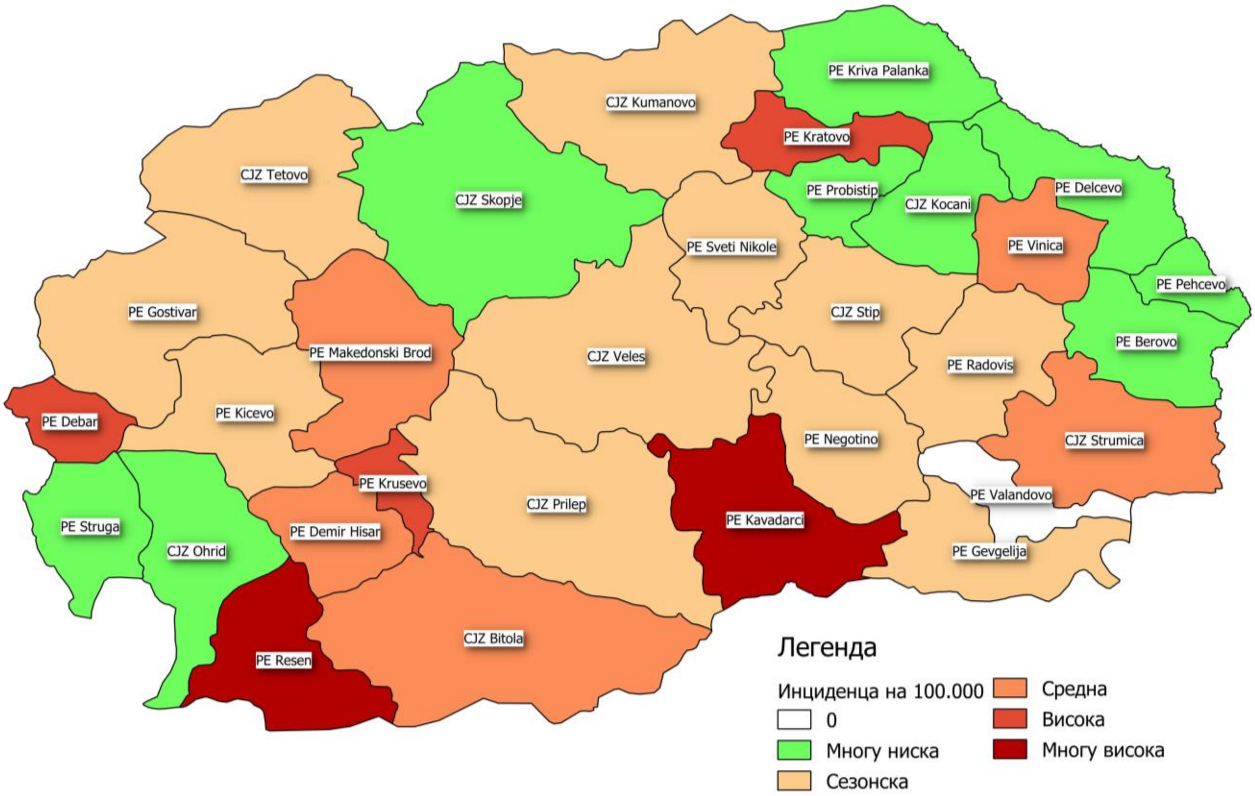

КУМУЛАТИВНИ ПОДАТОЦИ *(рутински надзор над грип/ИЛИ)*

1. ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР

Во сезоната 2023/2024 вкупниот број на случаи на грип/заболувања слични на грип изнесува 11.921 (I=649,0/100.000).

Во споредба со истиот период од минатата сезона (n=7.321), бројот на пријавени случаи е зголемен за 62,8%, а во однос на моделот од последните 13 сезони (n=13.242) има намалување од 10,0%.

Кумулативно, заболените се пријавени од сите 31 ЦЈЗ/ПЕ. Најголем број на заболени лица (n=1.638) се регистрирани на територијата на ЦЈЗ Скопје, додека највисока кумулативна инциденца (6.267,0/100.000) е регистрирана на територијата на ПЕ Дебар. *(Графикон 2, Табела 1 во Прилог)*

***Графикон 2**. Дистрибуција по ЦЈЗ/ПЕ и инциденца на 100.000 жители, сезона 2023/2024*

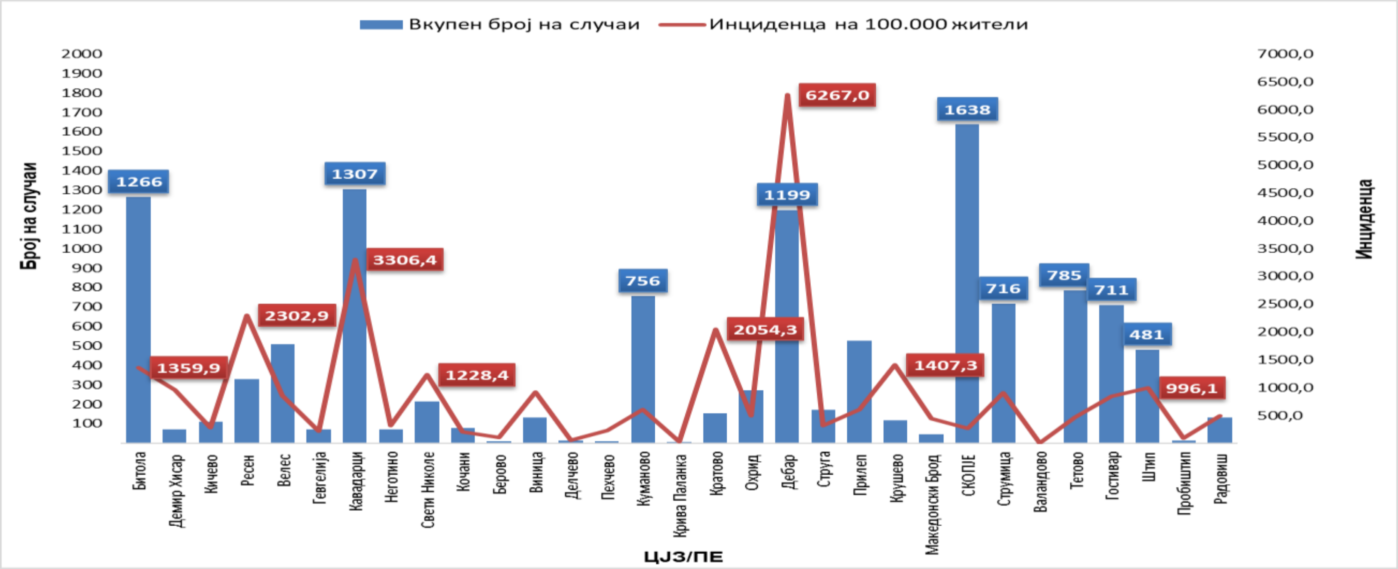

Во однос на дистрибуцијата на заболените по возрасни групи, најголем број на заболени се пријавени во возрасната група која опфаќа најголем дел од населението (од 15-64 години) – 6.851 случаи (57,5%), а највисока инциденца (1.593,4/100.000) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години (n=1.538). *(Графикон 3, Табела 1 во Прилог)*

***Графикон 3**. Дистрибуција по возрасни групи и инциденца на 100.000 жители, сезона 2023/2024*

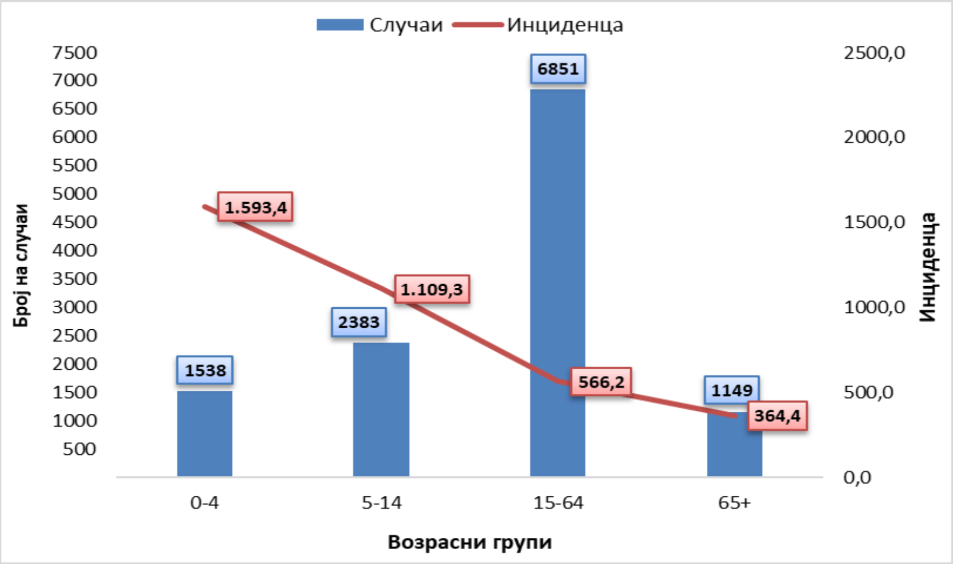

Дистрибуција на случаите од сезонски грип/ заболувања слични на грип <u>по месеци</u> *(Графикон 4, Табела 1 во Прилог)*:

- октомври – 196 случаи или 1,6%
- ноември – 268 случаи или 2,2%
- декември – 829 случаи или 7,0%
- јануари – 5.716 случаи или 47,9%
- февруари – 4.912 случаи или 41,3%

<u>Графикон 4</u>. *Дистрибуција по месеци, сезона 2023/2024*

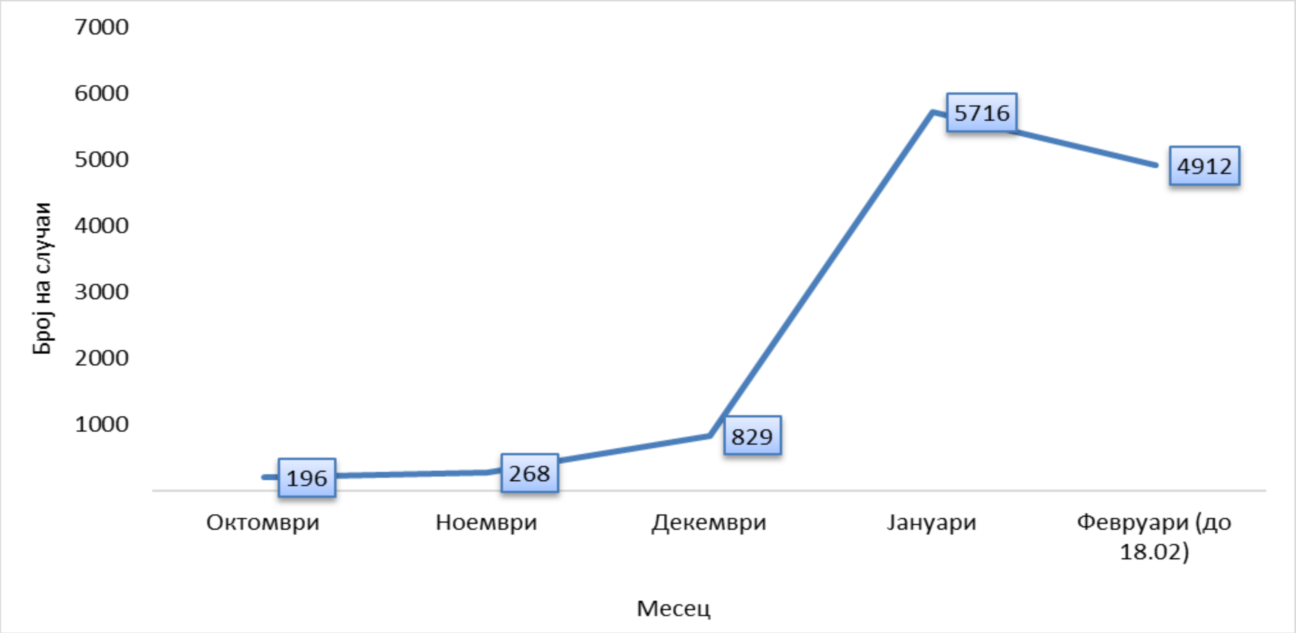

Во досегашниот тек на сезоната на грип, регистрирани се 9 починати лица асоцирани со грип, 4 од Скопје и по едно лице од Куманово, Неготино, Гостивар, Демир Хисар и Штип, пет од возрасната група на лица 15-64 години и четири од возрасната група на лица над 65 години, сите хоспитализирани, со коморбидитети и невакцинирани против сезонски грип. Кај осум лица е докажан Influenza A(H1)pdm09, а кај едно - Influenza A - несубтипизиран.

2. <u>ВИРУСОЛОШКИ НАДЗОР</u> *(рутински надзор)*

<u>Од почетокот на сезоната 2023/2024</u>, заклучно со 7-ма недела/2024, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ пристигнати се 781 материјали од здравствените установи - од амбулантски и болнички лекувани пациенти за тестирање за присуство на вирусот на грип, од <u>рутинскиот надзор</u>. Сите пристигнати материјали се тестирани за присуство на инфлуенца вирус и SARS-CoV-2.

Детектирани се 125 позитивни случаи: 105 Influenza A(H1)pdm09, 10 Influenza A(H3), 9 Influenza A – несубтипизиран и 1 Influenza B – неодредена линија.

Регистрирани се 14 позитивни случаи на SARS-CoV-2.
Од случаите со Influenza и КОВИД-19, кај три случаи од рутинскиот надзор е докажана истовремена инфекција.
Дополнително, регистрирани се 29 позитивни случаи на респираторен синцицијален вирус (RSV).

СЕНТИНЕЛ НАДЗОР НАД САРИ (Сериозни Акутни Респираторни Инфекции)

Сентинел надзорот се спроведува како дополнување на редовниот систем за надзор над грип и КОВИД-19 во Р. С. Македонија, со цел да се добијат подетални информации во однос на инциденца, интензитет, тип на вируси кои циркулираат и за имплементација на навремени превентивни мерки. Сентинел САРИ надзорот се спроведува во 6 надзорни болници, 5 во Скопје (УК за Инфективни болести и фебрилни состојби, УК за Детски болести, УК за Пулмологија и алергологија, ГОБ 8-ми Септември и УК за респираторни заболувања кај деца - Козле) и една во Штип (КБ Штип). Дефиницијата за случај на САРИ според која се спроведува надзорот е усогласена со дефиницијата на случај на СЗО од 2014 година.

Од сентинел местата кои учествуваат, во 7-ма недела пријавени се вкупно 52 САРИ случаи. Најголем број на САРИ случаи (n=15; 28,8%), се пријавени од УК за Инфективни болести и фебрилни состојби. Во однос на возрасната дистрибуција, најголем број на САРИ случаи (n=15; 28,8%) се пријавени од возрасната група од 30-64 години.

Во оваа недела, вкупен број на приеми во сентинел местата е 202, од кои 6 лица се на интензивна нега. Од сите приеми, 25,7% се должат на САРИ. Најголемо оптоварување од 56,5% се бележи кај лицата постари од 65 години.

Во 7-ма недела, за лабораториско тестирање се доставени 42 материјали од пријавените САРИ случаи, паралелно тестирани за грип, КОВИД-19. Од вкупно тестираните материјали (n=42), во 7 примероци докажано е присуство на Influenza A(H3) и во 5 Influenza A(H1)pdm09. Во еден примерок докажан е SARS-CoV-2. Од доставените материјали, тестирани се 29 на респираторен синцицијален вирус, а во еден од нив е потврден (RSV).

Кумулативно, пријавени се 865 САРИ случаи. Најголем број на САРИ случаи (n=290; 33,5%) се пријавени од надзорното место УК за Детски болести. Во однос на возрасната дистрибуција, најголем број на САРИ случаи (n=408; 47,2%) се пријавени од возрасната група од 0-4 години.

Кумулативно, вкупен број на приеми во сентинел местата е 3.961 од кои 42 лица се пријавени на интензивна нега. Од сите приеми, 21,8% се должат на САРИ. Најголемо оптоварување од 41,9% се бележи кај возрасната група - лица над 65 години.

Вкупно регистрирани се 9 смртни случаи пријавени од САРИ местата: 3 лица од УК за Инфективни болести и фебрилни состојби, по 2 од КБ Штип, УК за Пулмологија и алергологија и од ГОБ 8-ми Септември. Починатите лица се од возрасната група од 30-64 години (n=5) и возрасната група – лица над 65 години (n=4). Кај шест од починатите лица докажано е присуство на Influenza A(H1)pdm09 и едно лице било позитивно на SARS-CoV-2.

Кумулативно, за лабораториско тестирање доставени се 484 материјали од пријавените САРИ случаи. Во 74 примероци е докажана Influenza A(H1)pdm09, во 13 Influenza A(H3), во 2 Influenza B/Victoria, во 2 Influenza A - несубтипизиран и еден Influenza B – неодредена линија. Регистрирани се 29 позитивни случаи на КОВИД-19.
Од САРИ примероците, 356 се тестирани за респираторен синцицијален вирус (RSV), од кои 112 се позитивни. Во 5 примероци е детектирано присуство на Adenovirus, а во еден Enterovirus. Во 2 примероци се докажани истовремено присуство на респираторен синцицијален вирус (RSV) и Adenovirus. Во три примероци е докажано истовремено присуство на Influenza A(H1)pdm09 и SARS-CoV-2.

ВИРУСОЛОШКИ НАДЗОР (рутински+САРИ надзор) - Кумулативни збирни податоци

Од почетокот на сезоната 2023/2024, заклучно со 7-ма недела/2024, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ пристигнати се 1.267 материјали од рутинскиот и сентинел САРИ надзорот. Сите пристигнати материјали се тестирани за присуство на инфлуенца вирус и SARS-CoV-2.

Детектирани се 217 позитивни случаи на грип:

- **Influenza A – 213 (98,2%)**
  - Influenza A(H1)pdm09 – 179 (84,0%)
  - Influenza A(H3) – 23 (10,8%)
  - Influenza A – несубтипизиран - 11 (5,2%)
- **Influenza B – 4 (1,8%)**
  - Influenza B/Victoria – 2 (50,0%)
  - Influenza B – неодредена линија – 2 (50,0%)

Регистрирани се 43 позитивни случаи на SARS-CoV-2.
Од случаите со Influenza и КОВИД-19, кај 6 случаи е докажана истовремена инфекција (“flurona”).
Дополнително, регистрирани се 141 позитивни случаи на респираторен синцицијален вирус (RSV) и 13 други респираторни вируси.

Графикон 5. *Неделна дистрибуција на број и процент на позитивни примероци на грип, рутински и сентинел надзор, Р.С. Македонија, 2023/2024*

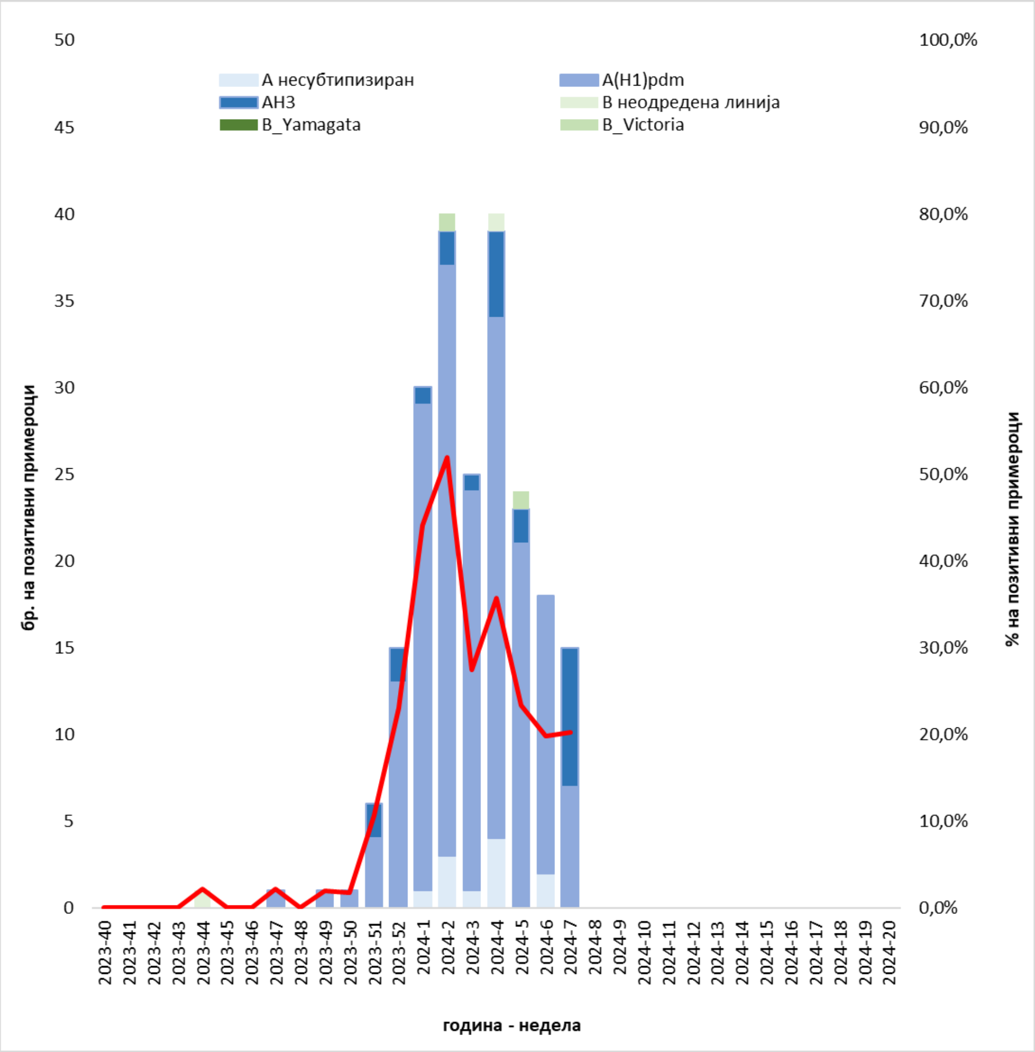

ЕПИДЕМИОЛОШКИ КОМЕНТАР

Се забележува намалување на бројот на заболувања слични на грип, кој е во рамките на ниска активност. Резултатите добиени од вирусолошкиот надзор над инфлуенца покажуваат дека има регионална распространетост на вирусот на грип, а процентот на позитивност е над границата од 10%. Според податоците од САРИ надзорот, бројот на хоспитализации е на слично ниво споредено со претходниот период.
Согласно податоците од рутинскиот и САРИ надзорот, Р.С. Македонија има регионална географска распространетост и среден интензитет на активноста на вирусот на грип.

ВАКЦИНАЦИЈА ПРОТИВ ГРИП

Вакцинацијата против сезонски грип е најефикасна заштита од ова заболување. Институтот за јавно здравје препорачува вакцинација на целото население, особено на лица кои припаѓаат на т.н. ризични групи (согласно препораките на СЗО):

- Постарите лица (над 65 години)
- Деца на возраст од 6-59 месеци
- Лица постари од 6 месеци со хронични болести
- Бремени жени, и
- Здравствени работници.

- За сезоната 2023/2024, Министерството за здравство обезбеди бесплатна четиривалентна вакцина во вкупна количина од 60.000 дози, наменета за приоритетни групи население. Дополнителни 15.000 дози на четиривалентна вакцина се обезбедени преку донација од PIVI (Partnership for Influenza Vaccine Introduction).

  На 25.10.2023 година започна вакцинацијата против сезонски грип. Вакцинацијата се спроведува во Центрите за јавно здравје со нивните Подрачни единици и/или Здравствените домови. Закажувањето за бесплатните вакцини се одвива преку веб страната www.vakcinacija.mk.
  Според податоците од Управата за електронско здравство, од почетокот на вакцинацијата, а заклучно со затворањето на овој извештај, вакцинирани се вкупно 59.105 лица од ризичните категории на населението со бесплатни вакцини.

- Дополнителни 4.500 дози комерцијални вакцини се набавени од страна на Центрите за јавно здравје, како вакцини за останатото население кое не спаѓа во горенаведените групи, истите можат да се добијат за одреден финансиски надомест и се спроведува во Центрите за јавно здравје со нивните Подрачни единици.
  Во однос на комерцијалните вакцини, вакцинирани се 2.597 лица.

Заклучно со 7-ма недела/2024 година, во Р.С. Македонија, вакцинирани се вкупно 61.702 лица со бесплатна или комерцијална вакцина.

ЕВРОПСКИ РЕГИОН

*Извор: https://erviss.org/

Согласно извештајот на ERVISS објавен за 6-та недела 2024 година за активноста на вирусот на грип низ Европскиот регион на СЗО:

- Стапките на заболувања слични на грип (ИЛИ) и/или акутна респираторна инфекција (АРИ) се покачени над основните нивоа во 24 од 28 земји и области на Европскиот регион на СЗО.
- Иако има варијации во различни земји, на регионално ниво, активноста на грипот на грип се стабилизира на ниво на регионот. Сезоната на грип е започната во регионот од 51/2023 недела. Активноста на SARS-CoV-2 и RSV се намалува во последните 6 недели.
- На регионално ниво, хоспитализациите и приемите во одделите за интензивна нега поврзани со сите респираторни вируси се намалуваат веќе 7 недели.
- Потврдените детекции на инфекција со вирусот на грип од сентинел ПЗУ за изминатата недела беа Influenza A (95%) - A(H1)pdm09 (73%) и A(H3) (27%).
- Низ регионот, од примероците од пациенти од САРИ надзорот:
    - Процентот на детекција на вирусот на грип е 28% во споредба со 32% во претходната недела. Опсегот на позитивност се движеше од 0–67% (просечна вредност од 19%).
    - Позитивноста за SARS-CoV-2 е 5% во споредба со 5% претходната недела. Просечната позитивност е 4% (опсег: 0–16%).
    - Позитивноста за RSV е 10% во споредба со 13% во претходната недела. Просечната стапка на позитивност беше 11% (опсег: 0-36%).

Од податоците за интензитет, две земји пријавиле многу висок интензитет, 3 висок, 18 пријавиле среден, 10 пријавиле низок, а останатите пријавиле базичен интензитет.

Од податоците за географската распространетост, 27 пријавиле широка распространетост, 4 - регионална, а 3 - спорадична.

Оддел за епидемиологија на заразни болести
Институт за јавно здравје